

Psalmus

signant et
quod super
bos exal-
tat deus.

eminentia vite et deum que portat exaltat. **Can. ij.** Fasciculus myrrae dilectus meus mihi in verbera mea commorabitur ecce quod portat eum sponsa. quod autem seipos et deum in se exaltat: bene inuiv. **Dan. ij.** vbi dicitur quod lapis qui percussit statua factus est mons magnus. lapis est vir sanctus. statua est ymago mundi erecta in cordibus hominum mundanorum: hanc percussit cum mundum contempsit. **1. Cor. vij.** Qui utuntur hoc mundo tanquam non utantur. propter enim haec figura huius mundi. super terram autem peccatorum est gloria domini: cum ipsi peccata confitentur. **Iosue. vij.** Da gloriam domino deo israel et confitere te.

Psalmus.

LVII

Ps. lviij.

Vere utique iustitiam loquimini: recte iudicate filii hominum.

Titulus. In finem ne corumpas vel dispdas **David** in tituli descriptione. **Idem** habuimus in precedenti psalmi titulo. et ideo non oportet iterum exponere. **Supra** orauit ecclesia vel ipse christus caput ecclesie pro quatuor persecutionibus. scilicet **Martyricidarum. Hereticorum. Falsorum fratrum et antichristi.** hic autem loquitur propheta et in persona christi vel ecclesie vel viri iusti contra quintam persecutionem. scilicet **iudeorum** que fuit prima.

Moraliter autem contra malos iudices et platos. **Intentio** est mouere ne quis christi regno contradicat: sed ad eum quilibet redeat. **Modus** tripartitus est. **Primo** exprobrat iudeis ne nos ei similia faciamus. **Secundo** dicit quod erit eis retributio ibi (deus conteret). **Tercio** ostendit correctionem iustorum quod sequitur de ultione iniquorum ibi (letabitur). **Dicit** ergo christus ad iudeos o (filii hominum) i. prophetarum (si vere utique iustitiam loquimini) quod facitis dicentes: **Magister scimus** quia verax es etc. **Mathe. xxij.** (Recte iudicate) crededo me esse veracem non dicendo me demonium habere: sed non recte iudicatis **Probatio.**

Allegorice
de christo.

1 **Etenim in corde iniquitates operamini in terra iniustitias manus vestre cocinnat**

Et estis i. quod iniquitates operamini. licet non recte iudicatis quod fabricatis contra me malas cogitationes et hoc facitis existentes (in terra) i. diligentes terrena mittentes ne amittatis locum et gentem. **Ita** cogitatis et cum potestis facere (manus vestre cocinnant) i. congregant iniquitates sic sumitur manus ad iram vel manus eorum dicuntur perbalanges vel principes vel potestates eorum quod iniquitates concinnabant in conciliis suis. **Iob. xj.** Collegerunt pontifices et pharisaei concilium aduersus iesum etc. **Et** quomodo est hoc. **Ecce.**

2

3 **Alienati sunt peccatores a vulua: et errauerunt ab utero locuti sunt falsa.**

Alienati sunt peccatores a vulua i. profecti sunt a deo fore peccatores antequam nascerentur (errauerunt ab utero) i. profecti sunt erraturi cum adhuc essent in utero: vel sic possent dicere nos iusti sumus quia sumus filii abrae et sanctorum patriarcharum propter hoc improprie eis quod degenerant dicens (alienati sunt peccatores) iudei (a vulua) i. a progenitoribus suis facti sunt alieni per motum similitudinis: unde dicitur eis **Esaie. j.** Attendite ad petram: unde excisi estis etc. et post attendite ad abraam patrem vestrum et ad **Saram** que peperit vos (errauerunt ab utero) nescientes sequi vestigia paterna (locuti sunt falsa) dicentes se esse filios abrae. **viij. Iob. viij.** Si filii abrae estis opera abrae facite. **Sunt** autem plerique peccatores qui libenter audiunt verba doctrine et resiliunt a peccatis: sed iudei non sunt tales: imo obstinati sunt: ita quod nec verbum domini audire volebant: unde dicit dominus subdens.

4

4 **Furoz illis sicut similitudinem serpentis: sicut aspidis surde et obturatis aures suas.**

Furoz illis iudeis (sicut similitudinem serpentis) i. obstinatorum ira quorum irrevocabilis est: et cuius serpentis (sicut aspidis surde) et quare surde: quod (et obturatis aures suas) et sic obturans aures suas.

5

5 **Que non exaudiet vocem incantantium et venefici in cantantis sapienter.**

Que non exaudiet vocem In hac similitudine tangit naturam aspidis. **Aspis** enim serpens est qui forte vimibus medicaminibus que videtur incantatorum: ne vocem eius audiat: alteram aurem affigit terre alteram summitate caude obturat: sic iudei obturauerunt aures suas ne dominus sapienter incantans eos incantaret: obturauerunt inquam terra id est terrenorum amoribus: quod dominus predicabat contemptum temporalium: et ipsi amabant ea et cauda que tegit posteriora id est fallis prophetis scribis videlicet et pharisaeis qui ei contraria predicabant et peccata palliabant et sic erunt cauda turpia tegentes. **Esa. ix.** **Propheta** loquens mendacium ipse est cauda.

Aspidis
cui affilati sunt
iudei.

Moraliter loquitur ad prelatos et iudices et clericos dicens (o filii hominum) non brutorum quasi dicat o vos qui rationabiles esse debetis (si vere utique iustitiam loquimini) quod tota die faciunt disputantes et colloquentes de iustitia (recte iudicate) sicut rectitudinem legis sicut ordinem iuris. **Deut. xvj.** **Iudices** et magistrorum constitues ut iudicent populum iusto iudicio: quasi diceret non in ore habeatis iustitiam sed opere.

Moraliter
de platis

Notandum est autem quod ad recte iudicandum multa sunt necessaria que concurrere debent in iudiciis nostris.

Ad iudicandum
recte multa
currere debent

Primo ut quod precipiunt ipsi faciant. **j. Psal. iij.** **Iustus** est ut iudicium incipiat a domo domini: non sicut multi faciunt de quibus **Mathe. xxij.** **Qui** alligant onera grauiam et imponunt super humeros hominum digito autem suo non lunt ea mouere. **Oporet** etiam quod ex charitate faciat iustitiam. **Sapient. j.** Diligite iustitiam.

Secundo ut ordinem iuris non permittant. **Deut. xvij.** **Postquam** sederit in solio regni sui describet sibi deuteronomium legis et post sequitur ut non declinet in partem dexteram vel sinistram.

Tercio ut veritatem cause plenam inuestiget: unde **Iob. xxxij.** **Causam** quam nesciebam diligenter inuestigabam.

Quarto personam non accipiant. **Proverbi. xxvij.** **Qui** cognoscit in iudicio faciem non bene facit.

Quinto ut non cedant fauori vel clauori multorum. **Erodi. xxij.** **Ne** sequaris turbam ad faciendum malum nec in iudicio plurimorum acquiesces sententiae ut a vero deuias.

Sexto ut propter timorem non declinent a rectitudine iudicii **Eccli. viij.** **Noli** querere fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates ne forte extimescas facie potentis

Septimo ut non plus debito compatiantur. **Erod. xxij.** **Pau** peris non misereberis in iudicio.

Octauo ut munera non accipiant. **Erodi. xxij.** **Ne** accipias munera que excecant etiam prudentes et subuertunt verba iustorum.

Nono ut nullas preces in preiudicium aduersae partis admittant: unde beatus **Bernardus.** **Consilio** non prece gerendum est ubi autem non licet facere quod volo quis locus rogandi: quasi dicat nullus. **hec** ergo nouem necessaria sunt ad recte iudicandum ergo (recte iudicate) sed non ne parer omne iudicium dedit filio. **Iob. v. ita:** fed iudices et prelati sunt vicarii christi: unde necesse est eis ut recte iudicent et caute cum tantis et tam iusti iudices vices gerant. **ij. Paral. xix.** **Videte** quod faciatis. non enim hominis exercetis iudicium sed dei et quodcumque iudicaueritis in vos redundabit.

Iudicium
vult
lat multiplex.

Violatur autem iudicium multipliciter.

Negligentia. **Iere. xlviij.** **Maledictus** qui opus dei facit negligenter.

Ignorantia. **Iere. ij.** **Tementes** legem nescierunt me.

Timore pellis vel possessionis vel infamie vel parentum. **Eccli. vij.** **Noli** querere fieri iudex nisi valeas irrumpere iniquitates.

Amore. **Actu. xxij.** **Volens** autem scilicet prestare gratiam iudeis: reliquit paulum vincum.

Odio. **Act. xxij.** **Tu** sedens iudicas me sicut legem et contra legem iubes me percuti.

Munere. **Miche. ij.** **Principes** eius in muneribus iudicabant.

Inuidia. **Reg. xxj.** **Facite** naboth sedere inter primos

Personarum acceptione. **Eccli. xx.** **Est** qui per confusione perdet animam suam et alibi: prudentia persone perdet eam. persone autem acceptione perdet se.

enādo Job. xv. Ignis deuorabit tabernacū eoz q̄ libeter
māra accipiūt (z nō viderūt solē) Dan. xiiij. Declinaue-
rūt oculos suos vt nō viderēt celū. Sap. v. Sol intelligē-
tie nō illuxit nobis. sicut enī visus excecāf ad peluim cali-
dā qm̄ ponit ante oculos eius: sic peccōr ad ignē peccatoꝝ
excecāf vt etiā de deo vix vnq̄ cogitet. vñ dicit Grego. de
luxuria: cū luxuria semel mentē inuasit nullū bonū co-
gitare p̄mittit: nec solū de deo nō cogitant: s̄ nec de diabo-
lo cui mēbra sūt qui eos absorbet: vnde sequitur (p̄usq̄
intelligerent spine vestre ramū zc.) spine sunt peccato-
res. Naū. j. Sicut spine se inuicē cōplectunt sic p̄uicū eo-
rum pariter potantū: ramū ē dyabol⁹ qz sicut ramus
Primo ē mollis suggerēdo delectationē peccati: s̄ postea
cōuertit in spinas soluēdo penā tormenti: hoc autē nō intel-
ligit peccōres donec veniāt ad tormentū: z ideo p̄mittunt
se absorberi ab eo p̄ peccatū. hoc ē qd̄ dicit (p̄usq̄ intelli-
gerēt spine vestre ramū) i. anteq̄ peccōres intelligāt di-
abolū (absorbet eos sicut in ira) qz licet in tentatione se si-
mulet amicū: tamē in ira faciet z odio. Apoca. xij. Terte-
re z mari qz descēdit ad vos dyabol⁹ habēs iram magnā
sciens qz modicū tempus hz (absorbet) dico (eos sicut vi-
uētes) i. hz vidēant viuētes vita gr̄e. hz tangit hypocrisis
Apo. iij. Scio opa tua qz nomē habes qd̄ viuas z mortu-
us es. Ecd̄. viij. Audi impios sepultos q̄ etiā cū adbu-
c iuuet in loco sancto erāt z laudabant in ciuitate quasi
iustoz opoz: z qz multos tales q̄ viuere vidēt absorbet
dyabol⁹ p̄ hypocrisim. ideo dī Job. xl. Absorbebit flumē
z nō mirabit: z habet fiducia qd̄ influat iordanis i os ei⁹
p̄ flumē intelligunt boies fluxibiles ad peccatū: de q̄bus
nō mirat dyabol⁹: nec p̄ magno habet qm̄ absorbet eos:
z iordanē q̄ interpretat descensio eoz sine riuus iudicij in-
telligunt clerici vel religiosi q̄ debent esse humiles: z pla-
ti q̄ habēt alios indicare: de his p̄didit dyabol⁹ qz influant
in os eius: z plerūq̄ influūt sub pallio hypocrisis et mor-
tui sunt: licet vidēant viuētes z in loco sancto vt dī p̄di-
ca auctoritate. i. in religione vel in scolis vel in eccl̄is su-
is signū aut mortis hui⁹ quod dā docet apls. j. T̄bimo. v.
Cū dū q̄ in delicijs ē vinēs mortua ē. ergo multo fortius
clericus z religiosus z platus z tales absorbet dyabolus
id ē de facili glūit sicut aqua i liquidā quā etiā bibit equ⁹
frenatus. Bre (p̄usq̄ intelligēt zc.) spina pungēs z la-
cerās: clericus peccās z se in d̄alians. Ezechi. xxvij. Nō
erit vltra domū isrl̄ offēdiculū amaritū d̄inis z spina to-
lorē inferēs vnq̄q̄ ramus est: malus platus q̄ nouit p̄-
gere: sed nescit pascere p̄us habēs folia mollia. i. vba: sed
postea durecūt talē eligūt spine. Esa. xxxiiij. Namauit pi-
lofus alter ad alterū exemplū. ij. Para. xxv. Carduus q̄ ē
in libano misit ad cedrū libani dicens: da filiā tuam filio
meo vxorem z ecce bestie que erant in silua libani transie-
rūt z cōculcauerūt cardū: carduus ē vines clericus: naz
spine diuinitē dicunt Mathei. xij. Cedrus xps. Ecd̄. xliij
Quasi cedrus exaltata sum in libano. eius folia est eccl̄e-
sia quā petit carduus vxorē filio suo. ad litteras sed bestie
silue. i. principes seculi cōculcant cardū id ē diuinitē de-
ricū. anteq̄ habeat filiā cedri vxorem.

Letabitur iustus cum viderit vindictam
manus suas lauabit in sanguine peccatorz
Letabitur iustus) Tercia pars in qua ostendit q̄ ex eo
q̄ mali puniunt sequit̄ utilitas bonoz. Prima utilitas q̄
ex hoc sequit̄ est qz boni gaudebūt de vindicta maloz
vnde dicit (letabit̄ iustus cum viderit vindictā) Ero. xv.
Lanternus dño gloriose em̄ magnificatus est equū z ascē-
sozem. p̄icit in mare: sed contrariū videt Prouerb. xvij
Cū ceciderit inimicus tuus ne gaudeas et in ruina ei⁹ ne
erulter cor tuum z Job. xxxj. Si gauisus sum ad ruina
eius qui me oderat. Solutio in via condolendū est mise-
rijs primoz: sed tamē gaudendū est quādo dominus ca-
stigat eos: virga correctionis vt emendēt. in patria autē
congratulandum est iusticie dei simul cum ipso s̄m q̄ de
hō dicit Prouer. j. Ego quoq̄ in interitu vestro ridebo.
z de nobis dicit supra in ps̄. Sup̄ eum ridebunt z dicent

Quali iusti
letant̄ de vin-
dicta maloz

ecce homo q̄ non posuit deū adiutorem suū zc. Secunda
utilitas est correctio vite. vnde addit (manus suas lau-
abit in sanguine peccatoris) id est opa sua corriget z mun-
dabit iustus. p̄ pena peccatoris. Prouerb. xix. Pessilente
flagellato sapientior erit stultus. Tercia est confessio lau-
dis. vnde sequitur.

Et dicit homo si vtiq̄ ē fructus iusto vti
q̄ est deus iudicans eos in terra.

Et dicit homo) i. vtens ratione (si vtiq̄) i. qz ē (fruct⁹
iusto) vtiq̄ sequit̄ q̄ (ē deus iudicans eos) i. malos (in
terra) i. in p̄nti. q. d. sicut iusto dat deus p̄ suis meritis vt
h̄ p̄ficiat: sic iusto iudicio p̄mittit malo vt hic deficiat z q̄
noceat noceat adbu: z q̄ in sordibus est sordescat adbu
sicut iust⁹ iustificat adbu. Apo. vi. Morandū autē q̄ ē fru-
ctus iusto in via z in patria s̄m qd̄ dī Ezech. xlvij. **D**e ex
vtraq̄ parte torrentis oriebāt lignū pomiferū est mors q̄
diuidit istā vitā a futura: lignū xps est qui dat fructū a de-
xtis in futuro: z a sinistris in p̄senti hoc est ex vtraq̄ pte
fluij de fructu p̄senti vite. Mathe. vij. Bona arbor fru-
ctus bonos facit ad Gala. v. Numerant̄ duodecim fru-
ctus vbi dī: fructus autē sp̄s ē charitas. gaudiū. par. patie-
tia lōganimitas bōitas. benignitas. māfuetudo. fides mo-
destia. p̄tinentia. castitas. De fructu qui erit iusto in futu-
ro. Esaie. iij. Dicite iusto quoniā bene. quoniā fructū ad-
inventionū suarū comedet. z Job. xij. Om̄is quidē disci-
plina in p̄senti videt̄ nō esse gaudiū s̄ meroris. postea autē
pacatissimū fructū exercitans p̄ eam reddet iusticie. Sa-
pien. iij. Honor labor gloriofus est fructus ad quē nos
p̄ducit iesus xps fructus ventris. Amen.

Fructus ius-
ti in via et
in patria.

Et psalmus. **L**viii
Tripe me de inimicis meis de me
us z ab insurgētibz i me libera me

Eripe me de inimicis meis) Titulus. In fine ne p̄das
vel corumpas dauid in tituli inscriptione quando misit
saul z custo diuit domū eius vt interficeret eum. Iste titu-
lus in parte supra habitus ē z expositus videlicet vsq̄ ibi
quando misit saul z est sensus tituli. p̄. iste dirigēs nos (i
finē) monet (ne corumpas vel perdas dauid in tituli inscri-
ptione) q̄ dicit ipm̄ esse regē qd̄ tamē facere noluit (saul)
id ē conalū in deoz (qm̄ misit z custodiuit domū eius) se-
pularū (vt interficeret eū) i. nomē eius z famā extingue-
ret. p̄. iste tripartitus ē. Primo petit xps. q. in passioe po-
situs liberari ab inimicis iudeis z orat p̄ salute gentium.
Secūdo cōfirmat salutem gentiū z orat p̄ salute iudeoz
ibi (conuertēt) Tercio affirmat salutē iudeoz z p̄vtra-
q̄ gr̄as agit ibi (conuertēt) Primo ergo notandū q̄ qua-
tuor sunt genera inimicōꝝ: quidā em̄ nocent solo deside-
rio nō audentes vel erubescētes. p̄umpere in dicta v̄ fa-
cta: quidā p̄umpunt in verba contumelie dicētes fratri
suo racha vel fatue. alij procedunt in verba z alapas citra
sanguinem: alij vsq̄ ad effusionem sanguinis p̄cedūt. cō-
tra ista quatuor dicit hic quatuor verba (eripe me) o (de-
us) pater dicit xps (de inimicis meis) iudeis inuidentib⁹
z voto nocētibz: tu dico (deus) q̄ potes (mens) q̄ vis z
debes (z ab insurgētibz) p̄ maledicta z blasphemias (i
me) id ē contra me (libera me).

Ps. lviij.

Quatuor sūt
gēna inimicōꝝ

Allegori-
ce de xpo.

Eripe me de operantibus iniquitatem z
de viris sanguinum salua me.

Eripe me de operā. iniq̄.) i. colapbizātibus z flagellā-
bus me (z de viris sanguinū salua me) i. de crucifozib⁹
v̄l p̄t legi d̄ q̄nq̄ p̄secutiones de q̄bus supra dictū est vi-
delicet antixpi. z falsoꝝ fratru hereticozū. martyricidariū.
iudeozum. Dicit ergo in p̄sona eccl̄ie xps (eripe me de
inimicis meis) i. de antixpianis. p̄. Eripe me ab homine
malo id est antixpō (z ab insurgētibz in me) i. a falsis
fratribz q̄ intra surgūt. libera me (eripe me de opantib⁹
iniquitatē) i. de hereticis de q̄b⁹ dicit petr⁹. ij. Sectas nō
meruerunt introducere (z de viris sanguinum salua me)
id est martyricidis.

Quia ecce ceperunt anīmam meam: irru-

3